

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 24, 3. september 2020

Indhold

- **MARK**
 - Aktuelt i marken
 - Gør efterafgrøde puslespillet lettere
 - Sortsudbytter i vinterhvede og vinterrug 2020
- **REGLER OG TILSKUD**
 - Regler for jordbearbejdning forud for vårsæd
 - Dokumentation afdriftsreducerende dyser
 - Overlap mellem §3-natur og marker kan koste dyrt
- **ARRANGEMENTER OG KURSER**
 - HOLSTEBRO - Efterafgrøde demo
 - GRINDSTED - Det er lidt vildt
 - Sprøjteopfølgingskurser

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Nu hvor pløjningen er i gang, så husk på at nedvisne der, hvor sammenpløjningen skal være. Nedvisn også gerne de yderste 3-4 m langs skel, men IKKE selve skellet eller rabatten, hvor der forhåbentligt er et godt dække af permanente græsser m.m., der kan holde de aggressive ukrudtsarter som gråbynke, tidsler og væselhale væk.

De første marker med tidligt sået rug er nok allerede blevet sået, og inden længe vil det være tid til at anvende Boxer. I den forbindelse er det supervigtigt at lade være med at køre, før risikoen for fordampning er lav. Aktivstoffet i Boxer, som hedder prosulfocarb, fordamper let og kan gøre skade, hvor den daler ned, og det skal undgås. Det er derfor vigtigt kun at køre, når temperaturen er under 15 °C, fugtigheden er høj og lav vindhastighed. Det bedste tidspunkt er om aftenen, hvor risikoen for fordampning er lavest. SEGES har samlet alle fif på **dette faktaark**, tag et kig, det giver et rigtigt godt overblik. Længere nede i denne uges **TILVÆKST Salgsafgrøder** kan du læse om de særlige krav, der er til dokumentation af brugen af afdriftsreducerende dyser.

Nu, hvor kornet er høstet, er det perfekte tidspunkt til udtagning af jordprøver. Du vil få resultaterne og kunne få spredt kalk efter behov i løbet af efteråret. Tag fat i din planterådgiver til en snak om behovet - jo før jordprøverne er bestilt, jo før har du resultaterne.

Slå græsset inden jorden bliver for våd

Alle permanente og omdrifts græsarealer samt brakmarker (blomster- og bestøver brak undtaget) skal slås mindst én gang i perioden 1. juni-25. oktober. Har du endnu ikke gjort det, bør du sørge for at få det gjort nu, især hvis du erfaringsmæssigt ved, at arealerne plejer at blive for våde til at kunne slås af senere på sæsonen. Husk på at det afslåede materiale ikke må fjernes fra brakmarkerne. Læs mere om fristerne i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 20**.

For arealer med "Pleje af græs tilsagn" er der andre frister. I de nyeste tilsagn med slåning vil fristen være 15. september, men tjek i dit tilsagnsbrev hvilke frister, der gælder for dine tilsagn.

Satellit – grønne og gule marker

Fra 2. september kan man på **Internet markkort (IMK)** se om ens marker er grønne eller gule. De grønne marker er dem som Landbrugsstyrelsen er sikre på opfylder aktivitetskravene, de gule er de endnu i tvivl om. Har du en gul mark, som du for nyligt har slået, skal du vente op til 14 dage, så Landbrugsstyrelsen får flere satellitbilleder og dermed ændrer status til grøn. Men du kan altså sagtens nå at slå brak og græsmarkerne endnu. Frem til 11. oktober vil flere marker blive grønne, men de marker som Landbrugsstyrelsen endnu ikke har kunnet konstatere, er høstet eller slået af vil forblive gule og efter 11. oktober vil nogen blive røde. Rød betyder at Landbrugsstyrelsen med har vurderet at marken med høj sandsynlighed ikke opfylder aktivitetskravet. Har man en rød mark vil man få besked om det og have mulighed for at bevise at reglerne er overholdt ved at registrere med en app. Men det vender vi tilbage til i en senere udgave af TILVÆKST når dette bliver aktuelt.

Gør efterafgrøde puslespillet lettere

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Har du bøvlet med efterafgrøder, der er blevet sået sent, skulle flyttes, dæksæd, der ikke kunne høstes, eller at en stor del af markplanen bliver dikteret af behovet for efterafgrøder og krav om at efterafgrøderne skal efterfølges af vårsæd. Overvej at udnytte brak i "upraktiske hjørner", kiler og langs vandløb.

Det er muligt at bruge brakmarker til at opfylde kravene for efterafgrøder. Der er flere gode grunde til at overveje at udnytte brakkens fordele; Den del af efterafgrødeforpligtigelserne, der opfyldes med brak, slipper du for at give problemer i forbindelse med udsat høst eller såning af efterafgrøderne og derved potentielt nedsat kvælstofkvote i det følgende år.

Der findes flere slags efterafgrøder og brak, i det følgende gennemgås typerne, så overvej om der kan være nogle oplagte steder til brak og vend det med din planterådgiver når I laver markplanen for 2021.

MFO

MFO-brak kan erstatte MFO-efterafgrøder. 1 ha MFO-brak kan erstatte 3,33 ha MFO-efterafgrøder. Vælger du at udså bestøverbrak (mindst 3 insektvenlige arter fra en fastlagt liste) kan 1 ha erstatte 5 ha MFO-efterafgrøder.

Målrettede-, pligtige- eller husdyr efterafgrøder eller brak

I forbindelse med kravet om målrettet regulering skal vi i vores område udlægge 30,2 % med målrettede efterafgrøder eller alternativer. Et af alternativerne er brak langs vandløb (9-20 m bredt), for disse gælder, at 1 ha brak langs vandløb svarer til 4 ha efterafgrøder. Til de målrettede efterafgrøder fås 500 kr. pr. ha, det svarer altså 2000 kr. pr. ha med brak langs vandløb, oveni grundbetalingen. Brak langs vandløb kan også erstatte pligtige og husdyr efterafgrøder, også med en omregnings faktor på 1:4. På landmand.dk kan du få et overblik over hvor på din ejendom du vil kunne udnytte muligheden for brak langs vandløb.

Har man ikke vandløb i nærheden af marken, vil man stadig kunne benytte brak som alternativ til efterafgrøderne, der tæller brak 1:1 med efterafgrøderne.

Krav til brakarealer

Arealer med brak skal være etableret med græs der er sået senest 1. januar 2021. Et brakareal anses for at være etableret med græs, uanset at der forekommer spredte naturligt etablerede planter på arealet. Der må dog højst være 100 træer eller buske på over 1 meter i højden pr. ha på arealet. Så sørg for allerede nu at få etableret græs på de arealer hvor du ønsker at have brak i 2021. Kravet for at opretholde aktivitetskravet på brakmarken er, at den bliver slået mindst en gang om året, hvor plantematerialet bliver liggende på marken.

Hvis du derimod ønsker at have blomster- eller bestøverbrak, skal de etableres i løbet af april måned. Etableringen opfylder aktivitetskrav for to år.

Sortsudbytter i vinterhvede og vinterrug 2020

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Vinterhvede

De højeste udbytter er målt i sorterne Heerup, Momentum og RGT Saki. Heerup har præsteret 118hkg/ha i gennemsnit over hele landet, den ligger også i toppen med højeste stivelsesindhold. Gamle travere som Benchmark, Sheriff, Torp, Ohio, men også nyere sorter som KWS Zyatt og Chevignon ligger i bunden med forholdstal mellem 99 og 95.

Tabel 1 Årets udbytter i vinterhvede. Tallene er gennemsnit fra 11 forsøg fordelt over hele Danmark, på nær merudbyttet for svampebekæmpelse, der stammer fra 6 forsøg (Kilde: sortinfo.dk)

	Kerneudb. (fht)	Kerneudbytte (hkg/ha)	Merudb. for svampebek (hkg/ha)	Stivelse i tørstof (%)	Hektolitervægt (kg/hl)	Råprotein i tørstof (%)	Lejesæd (kar. 0-10)
Blanding	100	112,1	10,1	71	78,9	10,3	0,7
Heerup	105	118,0	7,2	71,6	80,0	9,8	0,6
RGT Saki	105	117,6	9,9	71,0	78,1	10,2	0,3
Momentum	105	117,2	6,8	70,9	76,8	10,1	0,5
KWS Scimitar	102	114,3	16,3	71,2	78,2	9,9	0,3
Kvium	102	114,2	6,2	70,8	78,5	10,2	1,1
LG Skyscraper	101	113,6	7,9	70,1	78,3	10,3	0,4
Graham	100	111,7	7,2	71,3	79,2	10,4	0,5
KWS Firefly	100	111,8	10,4	70,6	78,1	10,4	0,4
Informer	100	111,8	7,1	70,2	80,5	10,6	0,6
KWS Leif	100	112,4	9,2	70,1	79,8	10,7	0,3
KWS Lili	99	110,5	13,3	71,1	79,5	10,2	0,4
Torp	99	110,8	9,2	70,9	76,5	10,1	0,8
KWS Extase	99	110,9	4,8	70,8	80,8	11,1	0,5
Drachmann	99	111,1	8,8	70,8	78,9	10,4	0,4
Benchmark	98	109,5	24,5	70,5	78,8	10,3	0,8
Ohio	98	109,8	4,8	69,3	78,7	11,1	0,9
KWS Zyatt	97	108,5	14,7	70,3	80,3	10,8	0,5
Sheriff	96	107,2	9,3	71,5	79,0	10,1	0,4
Chevignon	95	106,1	6,9	71,2	79,8	10,8	0,7

Vinterrug

De to nye sorter KSW Receptor og KWS Tayo ligger i toppen med hhv. 113,5 og 112 hkg/ha, hvorimod det højeste råproteinindhold findes i sorten KWS Vinetto, som også har laveste tendens til lejesæd.

Tabel 2 Årets udbytter i Vinterrug. Tallene gennemsnit fra 8 forsøg fordelt over hele Danmark, på nær merudbyttet for svampebekæmpelse der baseres på 4 forsøg og lejesæd der stammer fra 6 forsøg (Kilde: sortinfo.dk).

	Kerneudb. (fht)	Kerneudbytte (hkg/ha)	Merudb. for svampebek (hkg/ha)	Hektolitervægt (kg/hl)	Råprotein i tørstof (%)	Lejesæd (kar. 0-10)
KWS Receptor	108	113,5	8,8	78,2	8,3	1,7
KWS Tayo	106	112,0	5,7	77,6	8,6	1,4
KWS Berado	104	109,6	7,6	78,5	8,5	1,2
KWS Jethro	104	109,9	6,7	78,1	8,5	1,3
KWS Serafino	103	108,1	3,5	77,5	8,7	1,4
KWS Livado	102	107,3	7,5	78,3	8,9	1,5
KWS Vinetto	100	105,4	9,8	77,3	9,1	1,0
SU Arvid 90+10 % population	99	104,8	4,4	76,9	8,4	1,5

REGLER OG TILSKUD

Regler for jordbearbejdning forud for vårsæd

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Du må gerne lave jordbearbejdning forud for vintersæd. Men skal der være vårsæd i marken 2021, må der som udgangspunkt ikke foretages jordbearbejdning i efteråret. Hvornår jordbearbejdning må begynde, afhænger af jordtypen. Forbuddet gælder fra høst og frem til:

- 1. oktober på lerjord, JB 7-9

- 1. november på lerjord, JB 5-6 og 10-11
- 1. februar på sandjord, JB 1-4

Der findes ingen regler uden undtagelser, så det er der også her. Man er undtaget for forbuddet mod jordbearbejdning på:

- arealer med efterafgrøder. Her gælder i stedet reglerne om destruktionsdatoen, som hovedregel er det 20. oktober, medmindre MFO efterafgrøder er etableret sent eller MFO-græsudlæg hvor dæksæden er tilmeldt sent høst, da udskydes det til 3. november. Er der tale om græsudlæg i majs er destruktionsfristen 1. marts.
- arealer, hvor der har været dyrket roer.
- arealer, hvorpå der skal være sukkerroer næste år.
- arealer, der drives af virksomheder, der er autoriseret til økologiske jordbrug.
- arealer, hvor der skal dyrkes gartneriafgrøder næste år, eller der har været gartneriafgrøder i år.
- arealer, hvorpå der er skriftlig aftale med offentlig myndighed om ikke at benytte sprøjtemidler.
- arealer, hvorpå der har været dyrket flerårige vedplanter i år, eller der skal dyrkes flerårige vedplanter næste år.
- hvorpå der har været dyrket kerne eller kolbemajs.
- arealer, hvorpå der har været dyrket kartofler i år eller hvor der det kommende år skal dyrkes kartofler af autoriserede læggekartoffelavlere eller spisekartoffelavlere må jorden bearbejdes fra 1. november uanset jordtypen.
- arealer, hvorpå man har fået pålæg om restriktioner med henblik på at bekæmpe kartoffelbrok eller kartoffelcystenematoder, må uanset jordtypen jordbearbejdes fra 1. oktober.
- arealer, på JB 1-4 hvor der har været majshelsæd. Hvor man kan dokumentere af afgrøderne er angrebet af majshalvmøl må jorden bearbejdes fra 1. november. Hvis det er aktuelt, skal man forinden give besked til Landbrugsstyrelsen.

Dokumentation af driftsreducerende dyser

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Der stilles krav om brug af afdriftsreducerende dyser ved en del planteværnsmidler. Sørg for at have styr på hvilke midler det gælder samt hvor på din ejendom der er krav.

Fører du din sprøjtejournal i et markstyringsprogram fx Farmtracking eller Markonline, kan du registrere anvendt sprøjte teknik ved sprøjtning med prosulfocarb-midler og midler med afstandskrav. Men hvis du fører din sprøjtejournal på anden måde, skal du sørge for dokumentation. Du kan fx bruge **dette skema som er udarbejdet af SEGES**. Skemaet skal udfyldes med sprøjtefører og hvilken afdriftsreducerende teknik du har brugt til de aktuelle midler. Skemaet skal gemmes sammen med din sprøjtejournal i 3 år.

Vi anbefaler at bruge 90% afdriftsreduktion på alle sprøjtninger, sådan at du undgår at overse et middel hvor det er krævet. Derudover skal du så holde styr på midler, hvor der er krav til afstand til vandløb, §3 områder, veje, institutioner mm.

Midler med krav om afdriftsreduktion eller afstand

Prosulfocarb holdige midler er Boxer, Fidox EC, Roxy EC, LFS Prosulfocarb og Adimax. Der skal anvendes en sprøjte teknik, der er godkendt til mindst 75 procent afdriftsreduktion i hele marken.

Dernæst er der for mange midler krav om minimumsafstand til vandløb, §3 områder, veje, offentlige arealer mm. sørg altid for at læse på etiketten hvilke krav der stilles til de midler du bruger.

Indsend gerne sprøjtejournalen for 2019-2020 allerede nu

I år har det været et krav at alle har en ajourført sprøjtejournal liggende, enten i papirform eller på en elektronisk løsning, husk på også at gemme dokumentationen på de afdriftsreducerende dyser.

Sprøjtejournalen for 2019-2020 slutter 1. august, medmindre der nedvisnes korn som står på roden efter 1. august, det vil også høre med i sprøjtejournalen 2019-2020. Når sprøjtejournalen 2019-2020 er færdig, er den klar til at blive afleveret til din planterådgiver, hvis du ikke selv sørger for indberetningen. Din planterådgiver vil værdsætte at få den

tilsendt med det samme.

Overlap mellem §3-natur og marker kan koste dyrt

Af Christian Hansen, afdelingsleder for SAGRO Planter & Miljø, Salgsafgrøder

Beskyttelsen af §3-naturen indebærer i dag et forbud mod at ændre på naturens tilstand

Kommer du for eksempel til at køre ind over kanten til et beskyttet område med ploven, kan ejere og brugere pålægges at reetablere naturen, straffes med bøde og evt. sanktioner efter kontrol med krydsoverensstemmelse, og dermed træk i den direkte arealstøtte.

Vi har flere eksempler på at Miljø- og Fødevareministeriet, ved de uanmeldte fysiske kontrolbesøg, bl.a. fokuserer på, om man ulovligt dyrker §3-beskyttet natur.

Der kan være rigtig mange marker, der drives ekstensivt, f.eks. permanente græsarealer evt. med PLG-tilsagn, som dyrkes på en måde, så der ikke sker ændringer i naturtilstanden.

Med de nye vedtagende forbud imod gødsning, pesticidbehandling, omlægning og tromling af §3-natur, som træder i kraft 1. juli 2022, bliver det endnu vigtigere at have styr på, hvor man har beskyttet natur.

Hvad kan du selv gøre:

Det er netop blevet en mulighed på www.landmand.dk at få et overblik over egen bedrift.

Her er der en god farvegrafik og tabel, som viser overlap mellem egne marker og §3-registrerede naturtyper. Kontakt herefter din planterådgiver, som kan hjælpe med at rette markkort eller kan henvise til én af SAGROs to naturrådgivere, hvis der skal ske en henvendelse til kommunen om §3-udpegningen.

Hvad kan SAGRO hjælpe dig med

SAGRO Planter & Miljø har sammenkørt mark- og §3-kort og dermed fået et overblik over marker i omdrift, hvor du har et overlap.

Din planterådgiver vil derfor i løbet efteråret og vinteren kontakte dig, så I kan aftale, hvad der skal gøres.

Hvis der er behov for at kontakte kommunen i forbindelse med evt. afregistrering af §3 eller genopretning af natur, vil vi henvise til SAGROs to naturrådgivere, Nicolai Smed Kjær og Rasmus Filsø Løbner, som har §3 som arbejdsområde.

ARRANGEMENTER OG KURSER

HOLSTEBRO – Efterafgrøde demo

Tid: Tirsdag den 8. september 2020 kl. 9.30-11.00

Sted: Hodsagervej ved Mejrup Kirkeby sydøst for Holstebro

Efterafgrøde demonstration, hvor vi har fokus på før-høst-etablering med forskellig teknik og blandinger. Læs mere på sagro.dk

GRINDSTED – Det er lidt vildt

Tid: Torsdag den 17. september 2020 kl. 9.30-12.00

Sted: Blåbjergvej 20, 7200 Grindsted

Jysk Landbrug inviterer til markvandring med fokus på vildt-skader. Læs mere på sagro.dk

Sprøjteopfølgingskurser

Sprøjtebevis/-certifikat skal fornyes hvert 4. år. Vi har i år følgende kurser:

- 17. september i Herning
- 19. oktober i Herning
- 22. oktober i Billund
- 29. oktober i Holstebro
- 26. november i Herning
- 3. december i Esbjerg
- 9. december i Herning
- 10. december i Billund

Alle kurser er kl. 8.30-16.00.

Mere info og tilmelding kan ses på sagro.dk